

Bruksela, 18 listopada 2024 r.
(OR. en)

15816/24

CONUN 231
ONU 133
DEVGEN 185
ACP 124
COAFR 409
COASI 187
COEST 663
CLIMA 414
COLAC 159

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	18 listopada 2024 r.
Do:	Delegacje

Dotyczy:	Konkluzje Rady na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza – (Konkluzje Rady – 18 listopada 2024 r.)
----------	---

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza w wersji przyjętej przez Radę na 4058. posiedzeniu, które odbyło się 18 listopada 2024 r.

Konkluzje Rady na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza

1. Unia Europejska (UE) i jej państwa członkowskie z zadowoleniem przyjmują zwołanie 3. konferencji ONZ na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza¹, która to konferencja ma się odbyć w dniach 10–13 grudnia 2024 r. w Gaborone (Botswana). Temat przewodni to „Napędzanie postępu przez partnerstwa”. Kładzie on nacisk na znaczenie działań zbiorowych na rzecz zrównoważonego rozwoju. Konferencja ta stanowi występującą raz na dziesięciolecie możliwość przedstawienia nowych i ambitnych ram dla krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza, poradzenia sobie z bieżącymi problemami, wytworzenia odporności na wstrząsy w przyszłości i przyspieszenia realizacji celów zrównoważonego rozwoju.
2. UE czynnie umacniała swoje partnerstwa z krajami rozwijającymi się pozbawionymi dostępu do morza, zarówno na szczeblu dwustronnym, jak i przez kontakty regionalne oraz na szczeblu globalnym. UE jest zdeterminowana, by dalej poszerzać współpracę z grupą krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza i jej biurem, któremu obecnie przewodzi Botswana.
3. 32 kraje rozwijające się pozbawione dostępu do morza reprezentują około 570 mln mieszkańców, rozmieszczonych w różnych częściach Afryki, Azji, Europy i Ameryki Południowej. Każdy z nich stoi w obliczu specyficznych możliwości i wyzwań. Brak bezpośredniego dostępu do otwartego morza, zwłaszcza w połączeniu z oddaleniem geograficznym, przedstawia liczne problemy dla globalnej integracji i handlu. Obejmują one przeszkody w transporcie i komunikacji, duże odległości od głównych rynków i uciążliwe procedury tranzytowe. Uzależnienie od tranzytu przez państwa sąsiadujące nakłada dodatkowe obciążenia na infrastrukturę i skutkuje wyższymi kosztami towarów. Ogólnie może to przyczyniać się do dalszych trudności w dostępie do międzynarodowego finansowania i inwestycji.
4. We wrześniu 2023 r. państwa członkowskie ONZ zebrały się, by ponownie potwierdzić „zobowiązanie na rzecz skutecznego wdrażania Agendy 2030 i należących do niej celów zrównoważonego rozwoju oraz do podtrzymywania wszystkich zasad w niej zapisanych”.

¹ Afganistan, Armenia, Azerbejdżan, Bhutan, Wielonarodowe Państwo Boliwia, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Czad, Eswatini, Etiopia, Kazachstan, Republika Kirgiska, Laotańska Republika Ludowo-Demokratyczna, Lesotho, Malawi, Mali, Republika Mołdawii, Mongolia, Nepal, Niger, Macedonia Północna, Paragwaj, Republika Środkowoafrykańska, Rwanda, Sudan Południowy, Tadżykistan, Turkmenistan, Uganda, Uzbekistan, Zambia, Zimbabwe.

5. UE z zadowoleniem przyjmuje odnowione globalne zobowiązanie na rzecz żywienia systemu wielostronnego i przyspieszenia realizacji celów zrównoważonego rozwoju, które stanowią podstawę przyjętego we wrześniu 2024 r. Paktu na rzecz przyszłości. Zgadza się z uznaniem szczególnej sytuacji krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza oraz z tym, że potrzebują one pomocy w realizacji agendy 2030.
6. UE jest zaangażowana we wspieranie prac dążących do tego celu i dostrzega potrzebę podjęcia zorientowanych na działanie zobowiązań co do działań, które wspomogą kraje rozwijające się pozbawione dostępu do morza w szybszej realizacji celów zrównoważonego rozwoju, w przewyżnianiu bieżących problemów i w tworzeniu odporności na przyszłe wstrząsy. UE podkreśla znaczenie formułowania i realizacji konkretnych priorytetów, które uwzględniają szczególne potrzeby krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza, w zgodzie z naszym zobowiązaniem, by nikogo nie pozostawić w tyle przy realizacji celów zrównoważonego rozwoju.
7. W wiedeńskim programie działań z 2014 r. przedstawiono wyraźne ramy, określone przez sześć obszarów priorytetowych: politykę tranzytową; rozwój infrastruktury; handel i ułatwienia w handlu; integrację i współpracę regionalną; strukturalne przemiany gospodarcze; oraz sposoby ich realizacji. Należy wzmocnić starania na rzecz realizacji ambitnych celów wiedeńskiego programu działań – m.in. w reakcji na komplikacje związane z pandemią COVID-19, napięciami geopolitycznymi, konfliktami, zmianą klimatu, brakiem bezpieczeństwa żywnościowego i bezpieczeństwa żywienia oraz niekorzystnymi warunkami gospodarczymi na świecie. UE oczekuje na współpracę z krajami rozwijającymi się pozbawionymi dostępu do morza przy realizacji priorytetów, które mają zostać określone w Gaborone.
8. UE z zadowoleniem przyjmuje przyjętą w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucję dotyczącą przeprowadzanego co cztery lata kompleksowego strategicznego przeglądu działań operacyjnych na rzecz rozwoju systemu Narodów Zjednoczonych, w której znajdują się odniesienia do potrzeby lepszego wsparcia dla krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza w ramach oenzykowskiego systemu rozwoju. UE przyjmuje także z zadowoleniem proponowany globalny wskaźnik ubóstwa wielowymiarowego.

9. UE jest zwolenniczką pogłębionej współpracy regionalnej i integracji jako sposobów wspierania krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza w przewyżnianiu ograniczeń geograficznych i poprawianiu dostępu tych państw do międzynarodowych rynków; dotyczy to m.in. infrastruktury, transformacji cyfrowej i poprawy ekosystemów innowacji. Za pośrednictwem specjalnej inicjatywy „Drużyny Europy” UE i jej państwa członkowskie szczególnie wspierają Afrykańską Kontynentalną Strefę Wolnego Handlu, która dla krajów regionu – zwłaszcza dla krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza – stanowi ogromny potencjał transformacji. Oprócz rozwoju infrastruktury, takiej jak azjatycka sieć autostrad i transazjatycka sieć kolejowa, UE dostrzega potrzebę inwestowania w czyste, odnawialne i cyfrowe technologie w celu poprawy integracji gospodarczej i odporności krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza. Harmonizacja przepisów dotyczących handlu jest niezwykle ważna i pomoże krajom rozwijającym się pozbawionym dostępu do morza w uproszczeniu przepisów oraz procedur administracyjnych, aby zapewnić handel niezbędnymi towarami i zagwarantować szybsze i bardziej przejrzyste procedury handlowe, tym samym chroniąc interes publiczny.
10. UE i jej państwa członkowskie są zdeterminowane, by odgrywać konstruktywną rolę w okresie przed 3. konferencją na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza, w trakcie jej trwania i po jej zakończeniu, w całym szeregu kwestii priorytetowych określonych we wstępnym programie działania. W tym celu UE jest gotowa współpracować z partnerami takimi jak międzynarodowy ośrodek analityczny na rzecz krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza oraz UN-OHRLLS (Biuro Wysokiego Przedstawiciela ds. Krajów Słabo Rozwiniętych, Krajów Rozwijających się Pozbawionych Dostępu do Morza i Krajów Rozwijających się Położonych na Małych Wyspach).
11. UE podkreśla transformacyjny potencjał energii ze źródeł odnawialnych, w tym energii słonecznej, wiatrowej i wodorowej. Te źródła energii oferują trwałe rozwiązania potrzeb krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza oraz szerokie możliwości w zakresie rozwijania umiejętności cyfrowych i z zakresu przedsiębiorczości, by poczynić postępy w zakresie tworzenia miejsc pracy w ekologicznych łańcuchach wartości oraz umiejętności cyfrowych w celu poprawy konektywności.

12. UE jest zobowiązana do ścisłej współpracy z partnerami, by przyspieszyć transformację ekologiczną i czerpać z niej korzyści oraz by wspierać realizację zobowiązań globalnych. UE i jej państwa członkowskie będą nadal zacieśniać współpracę z partnerami przy rozwijaniu i realizacji ambitnych ustalonych na poziomie krajowym wkładów, które skutecznie wspomagają realizację zobowiązań podjętych w ramach globalnego przeglądu, w tym stopniowego zaprzestawiania wykorzystywania paliw kopalnych w sposób sprawiedliwy, uporządkowany i zrównoważony, a także opracowywania krajowych planów adaptacji w celu ulepszenia zdolności adaptacyjnych, poprawy odporności i zmniejszenia podatności na zagrożenia.
13. UE jest zdecydowana, by zlikwidować cyfrowe podziały w krajach rozwijających się pozbawionych dostępu do morza poprzez wspieranie programów na rzecz umiejętności cyfrowych, poprawę infrastruktury cyfrowej i ułatwianie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych. Technologie cyfrowe oferują rozległe perspektywy transformacji systemów edukacji, ochrony zdrowia i ochrony socjalnej, a także poprawy działania instytucji. UE podkreśla znaczenie solidnego, zdezagregowanego gromadzenia i analizy danych, by lepiej rozumieć szczególne potrzeby krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza, tym samym umożliwiając lepiej ukierunkowane i skuteczne interwencje z zakresu polityki.
14. UE i jej państwa członkowskie wspierają bieżące starania na rzecz zreformowania międzynarodowej struktury finansowej oraz wielostronnych banków rozwoju, wykorzystując do tego Pakt paryski na rzecz Ludzi i Planety (4P) oraz program z Bridgetown 2.0. UE i jej państwa członkowskie z zadowoleniem przyjmują stanowcze zobowiązanie, jakie w tym względzie zawiera Pakt na rzecz przyszłości. UE będzie działać konstruktywnie, współpracując z partnerami w celu uzyskania faktycznego postępu w tym zakresie na 4. międzynarodowej konferencji na temat finansowania na rzecz rozwoju, która odbędzie się w Hiszpanii w 2025 r.
15. W ramach światowych starań należy mobilizować niezbędne zasoby ze wszystkich źródeł na rzecz pełnego i przyspieszonego wdrożenia agendy 2030 i porozumienia paryskiego. Obejmuje to także zwiększanie płynności i możliwie najlepsze wykorzystanie finansowania na warunkach preferencyjnych, którego dostępność jest ograniczona. Przedmiotem wspólnego interesu jest lepsze radzenie sobie z globalnymi wyzwaniami i nierównościami, jak również zabezpieczanie globalnych dóbr publicznych, tak by żaden kraj nie musiał wybierać między zwalczaniem ubóstwa a działaniem na rzecz planety. W tym względzie UE i jej państwa członkowskie wspierają opracowywanie innowacyjnych instrumentów finansowania, takich jak klauzule dotyczące zadłużenia związane z odpornością na zmianę klimatu, przeznaczone dla państw najbardziej podatnych na zagrożenia.

16. UE od dawna jest partnerem krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza. Według ostatnich dostępnych danych liczbowych, w 2022 r. UE przeznaczyła na rzecz tych państw finansowanie z oficjalnej pomocy rozwojowej równoważne kwocie 10,6 mld EUR. W ciągu ostatnich sześciu lat Europejski Bank Inwestycyjny sfinansował w krajach rozwijających się pozbawionych dostępu do morza przedsięwzięcia warte ponad 3 mld EUR. Przedsięwzięcia te mają podnosić standardy życia i poprawiać możliwości w 24 spośród 32 krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza, wspierając je w realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Państwa członkowskie UE zapewniają pomoc ze swej strony; pomoc ta nie jest ujęta w powyższych danych liczbowych.
17. W ramach strategii Global Gateway UE nawiązuje z krajami rozwijającymi się pozbawionymi dostępu do morza partnerstwa na rzecz inwestycji w cyfryzację, klimat i energię, transport, ochronę zdrowia, edukację i badania naukowe. UE finansuje wybrane strategiczne sztandarowe projekty, które przynoszą korzyść krajom rozwijającym się pozbawionym dostępu do morza. Obejmują one m.in. projekt korytarza Lobito, polegający na ułożeniu setek kilometrów torów kolejowych z prowincji Pasa Miedzionośnego w Demokratycznej Republice Konga i w Zambii do istniejącej linii w sąsiedniej Angoli. W Azji Środkowej dwie sztandarowe inicjatywy Drużyny Europa – dotyczące łączności cyfrowej oraz energii wodnej i zmiany klimatu – przyczynią się do zwiększenia konektywności i do integracji regionalnej. Na forum inwestorów na rzecz połączeń transportowych między UE i Azją Środkową w styczniu 2024 r. UE uzgodniła z przywódcami państw Azji Środkowej dynamiczne rozpoczęcie tworzenia szybkiej trasy zwanej transkaspijskim korytarzem transportowym, która zapewni szybkie połączenie między Europą a Azją Środkową. UE wspiera także szereg krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza w pasie Sudan–Sahel za pośrednictwem swojego przełomowego zobowiązania do realizacji Inicjatywy na rzecz Wielkiego Zielonego Muru, również w ramach akceleratora dla tej inicjatywy. Działanie to pomaga w stworzeniu mozaiki zielonych i wydajnych obszarów, co zwiększa bezpieczeństwo żywnościowe i odporność, rentowność i trwałość wiejskich gospodarstw w całym regionie.
18. Ponadto UE działa, by sprawić, aby fundusze publiczne mogły być wykorzystywane także do pobudzania inwestycji sektora prywatnego, co pozwoli wypełnić globalną lukę w inwestycjach w infrastrukturę. Korzystanie z możliwości inwestycyjnych sektora prywatnego jest priorytetem strategicznym, który realizuje się przez poprawę otoczenia biznesowego i klimatu dla inwestycji, usuwanie technicznych barier dla handlu, zapewnianie równych warunków działania i wykorzystywanie narzędzi finansowych do zdobywania funduszy. Poprzez tę strukturę działań Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus zapewnia inwestorom z sektora prywatnego gwarancje za pośrednictwem instytucji finansowania rozwoju.

19. Od dnia 1 stycznia 2024 r. tymczasowo stosowana jest nowa Umowa o partnerstwie między UE i jej państwami członkowskimi a Organizacją Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, podpisana w listopadzie 2023 r. W umowie tej określa się kilka kluczowych wspólnych zasad, którymi są: prawa człowieka, demokracja, pokój i bezpieczeństwo, rozwój ludzi i społeczeństwa, zmiana klimatu i środowisko oraz migracja i mobilność. Umowy o partnerstwie gospodarczym podpisane przez UE z partnerami wykazują pozytywny wpływ na gospodarki krajów, z którymi zostały podpisane. UE oczekuje na nawiązanie z krajami rozwijającymi się pozbawionymi dostępu do morza kompleksowych stosunków w tych ramach.
20. W dalszej perspektywie UE zobowiązuje się do zacieśnienia partnerstwa z krajami rozwijającymi się pozbawionymi dostępu do morza poprzez współpracę i dialog, pomoc techniczną i wspieranie rozwijania zdolności. Na podstawie wyników szczytu na rzecz przyszłości z 2024 r. i szczytu dotyczącego celów zrównoważonego rozwoju z 2023 r., a także oczekując na wyniki 3. konferencji na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza, można stwierdzić, że istnieje wspólny interes w zaspokajaniu szczególnych potrzeb tych krajów, co jest także jednym z priorytetów 4. konferencji na temat finansowania na rzecz rozwoju.
21. UE oczekuje na rezultaty 3. konferencji na temat krajów rozwijających się pozbawionych dostępu do morza i na kolejny program działań, który ma zostać przyjęty na tej konferencji przy udziale wszystkich zainteresowanych stron, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego, sektora prywatnego, środowisk akademickich i młodzieży. Jesteśmy gotowi brać udział w realizacji tego programu działań w obszarach priorytetowych takich jak zmiana klimatu, transformacja strukturalna, ułatwienia w handlu i konektywność, a także łatwiejszy dostęp do finansowania i inwestycji na rzecz klimatu i rozwoju.
-